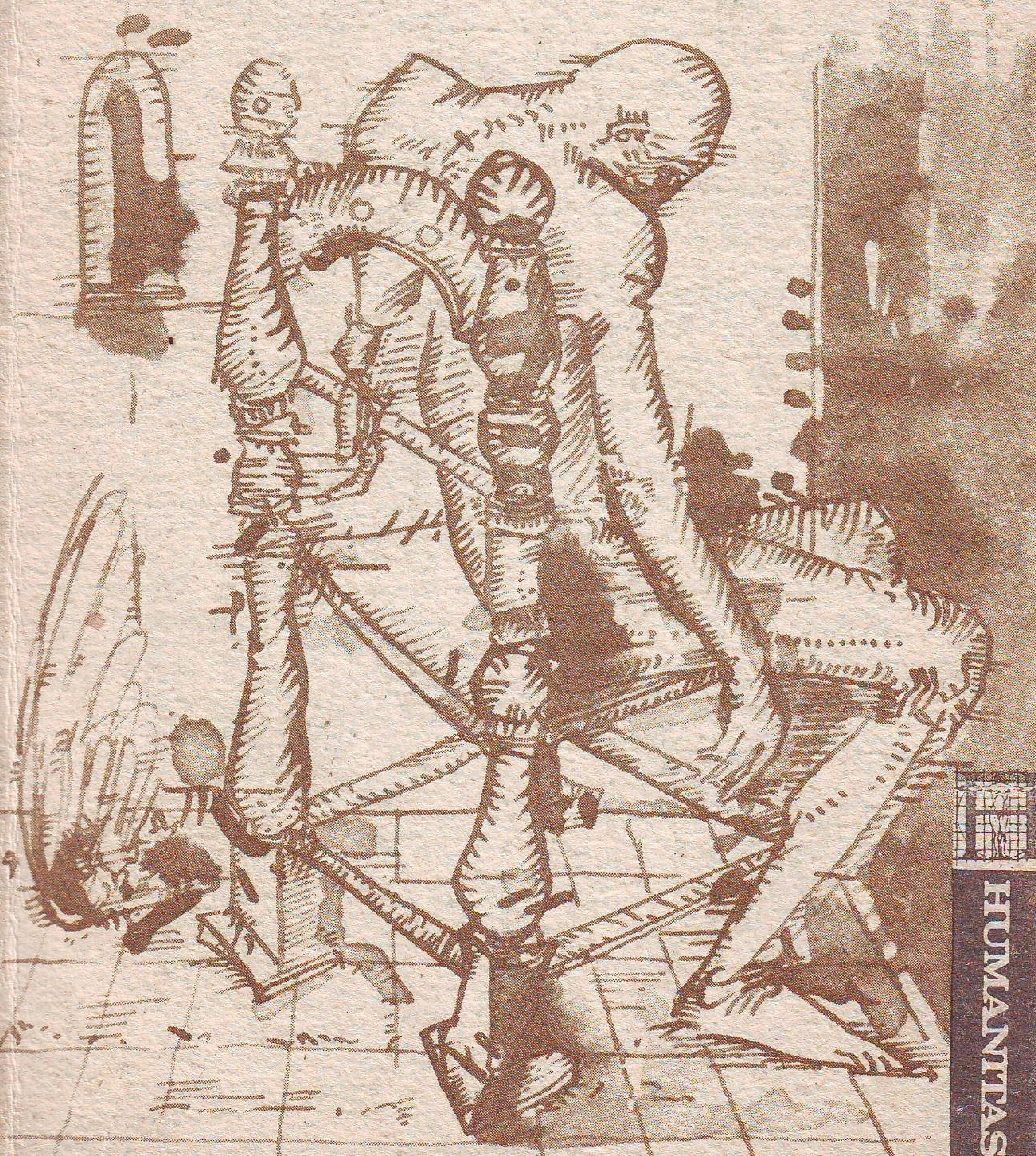
CIORAN

silogismele amărăciunii

HUMANITAS

Silogismele amărăciunii

Emil Cioran s-a născut la 8 aprilie 1911, la Rășinari, unde tatăl său era preot. A făcut studiile liceale în Sibiu, la „Liceul Gheorghe Lazăr", apoi a urmat cursurile Facultății de Filozofie și Litere din București (1928–1932), încheiate cu o teză despre H. Bergson. După o bursă de studii în Germania (1933–1935), a fost, vreme de un an (1936–1937), profesor de filozofie la un liceu din Brașov. Din 1937, an cînd obține o bursă a statului francez pentru doctorat (care-i va fi prelungită în 1938), se stabilește la Paris.

În România, a colaborat la „Gîndirea", „Vremea", „Floarea de foc", „Calendarul", „Revista de filosofie", „Convorbiri literare" ș.a.

Din 1947 începe să scrie în limba franceză.

A publicat cinci cărți în țară și mai bine de zece în Franța, toate la „Gallimard". Cartea de debut a obținut premiul Comitetului pentru premierea scriitorilor tineri needitați (1934). Pentru *Manual de descompunere* (1949) obține, în 1950, Premiul „Rivarol".

Scrieri: *Pe culmile disperării* (București, 1934; 1990); *Cartea amăgirilor* (București, 1936; 1991); *Schimbarea la față a României* (București, 1936; 1941; ediție revăzută 1990); *Lacrimi și sfinți* (București, 1937; 1991); *Amurgul gîndurilor* (Sibiu, 1940; București, 1991); *Îndreptar pătimaș* (1940–1945; București, 1991); *Précis de décomposition* (Paris, 1949); *Syllogismes de l'amertume* (Paris, 1952; București, 1992); *La tentation d'exister* (Paris, 1956); *Histoire et utopie* (Paris, 1960); *La chute dans le temps* (Paris, 1964); *Le mauvais Démiurge* (Paris, 1969); *De l'inconvénient d'être né* (Paris, 1973); *Écartèlement* (Paris, 1979); *Exercices d'admiration* (Paris, 1985); *Aveux et anathèmes* (Paris, 1987).

CIORAN

SILOGISMELE AMĂRĂCIUNII

Traducere din limba franceză de
NICOLAE BÂRNA

HUMANITAS
București, 1992

Coperta: LISANDRU NEAMŢU

ISBN 973-28-0291-X

Atrofia cuvîntului

Formaţi la şcoala veleitarilor, idolatri ai fragmentului şi ai stigmatului, aparţinem unui timp clinic în care numai *cazurile* contează. Ne interesează mai ales ceea ce scriitorul *nu* a exprimat, ceea ce ar fi putut spune, dar n-a spus, ne atrage doar faţa sa nevăzută. Dacă scriitorul a lăsat o *operă*, dacă s-a înfăţişat pe de-a-ntregul, atunci, cu siguranţă, îl vom lăsa să cadă în uitare.

Magie a artistului nerealizat..., a învinsului care şi-a risipit dezamăgirile, care nu a ştiut să le facă să rodească.

Atîtea pagini, atîtea cărţi care ne-au mişcat cîndva şi pe care le recitim numai pentru a studia meşteşugul potrivirii adverbelor sau al alegerii adjectivelor!

Prostia cuprinde o doză de seriozitate care, condusă mai bine, ar putea înmulţi numărul capodoperelor.

De nu ne-am îndoi de noi înşine, scepticismul ne-ar fi literă moartă, îngrijorare convenţională, doctrină filozofică.

Nu mai vrem să îndurăm povara „adevărurilor", nici să ne lăsăm păcăliţi de ele sau să le devenim complici. Visez la o lume în care oamenii ar fi gata să moară pentru o virgulă.

Cît de mult îmi plac acele minţi socotite de mîna a doua (Joubert, mai ales) care, din discreţie, au refuzat să-şi asume propriul geniu şi, temîndu-se că-l au, şi-au dus viaţa în umbra geniului altora.

Dacă Molière s-ar fi aplecat asupra propriilor adîncuri, Pascal, comparat cu el, ne-ar părea un jurnalist.

Certitudinile exclud stilul: grija pentru exprimare e apanajul celor ce nu pot adormi într-o credinţă. Lipsiţi de un temei solid, ei se agaţă de cuvinte, simulacre de realitate, pe cînd ceilalţi, siguri pe convingerile lor, nu pun preţ pe înfăţişare şi se răsfaţă în tihna improvizaţiei.

Feriţi-vă de cei ce întorc spatele dragostei, ambiţiei, societăţii. Pentru aceste *renunţări*, se vor răzbuna.

Istoria ideilor e istoria urii însinguraţilor.

Plutarh, azi, ar scrie *Vieţile paralele ale rataţilor*.

Romantismul englez a fost un amestec fericit de laudanum, exil şi ftizie; cel german — de alcool, provincie şi suicid.

Anumite personaje ar fi trebuit să trăiască în oraşe ale Germaniei epocii romantice. Cît de acasă ar fi fost un Gérard *von* Nerval la Tübingen sau la Heidelberg!

Răbdarea germanilor e fără margini, pînă şi în privinţa nebuniei, pe care Nietzsche a îndurat-o unsprezece ani, iar Hölderlin patruzeci.

Luther, prefigurare a omului modern, a întrunit toate formele de dezechilibru: în el convieţuiau un Pascal şi un Hitler.

„... numai adevărul este plăcut". — De aici provin lacunele Franţei, respingerea Nedesluşitului şi Negurosului, antipoezia şi antimetafizica ei. Mai mult chiar decît Descartes, Boileau avea să copleşească un întreg popor, cenzurîndu-i geniul.

Infernul — precis ca un proces-verbal;
Purgatoriul — fals, ca orice aluzie la cele cereşti;
Paradisul — etalare de plăsmuiri serbede...
Trilogia lui Dante constituie cea mai strălucită reabilitare a Diavolului pe care va fi întreprins-o vreodată un creştin.

Shakespeare: loc al întîlnirii unui trandafir cu o secure...

Să-ţi ratezi viaţa înseamnă să ajungi la poezie — fără sprijinul talentului.

Numai minţile superficiale abordează ideea cu delicateţe.

Menţionarea necazurilor administrative („the law's delay, the insolence of office") printre motivele care justifică sinuciderea mi se pare lucrul cel mai adînc din spusele lui Hamlet.

Modalităţile-i de exprimare fiind tocite, arta se orientează spre nonsens, spre un univers închis şi incomunicabil. Orice freamăt *inteligibil* — în pictură, muzică sau poezie — ne pare, pe drept cuvînt, desuet şi vulgar. *Publicul* va dispărea curînd şi, la scurtă vreme după el, arta.

O civilizaţie care a început prin zidirea de catedrale se va sfîrşi prin ermetismul schizofreniei.

La mii de leghe depărtare de poezie, sîntem legaţi de ea prin nevoia năprasnică de a urla: ultimul stadiu al lirismului.

Să fii un Raskolnikov — fără să ai omorul drept scuză.

Aforismul e cultivat numai de cei care au cunoscut frica *în mijlocul* cuvintelor, frica de a se nărui împreună cu *toate cuvintele*.

Unde nu ne-am putea întoarce la acele vremuri în care fiinţele nu erau siluite de vocabule, la laconismul interjecţiei, la nă-

Să aduni un întreg stoc de fatalităţi, să te zbaţi între catehisme şi orgii, să te lăfăi în exaltare şi, nomad abrutizat, să împrumuţi modul de a fi al lui Dumnezeu, acest apatrid...

Cine nu a cunoscut umilirea nu ştie ce înseamnă să ajungi la cel din urmă stadiu al sinelui.

Îndoielile mi le-am cîştigat trudind din greu, dezamăgirile mi-au venit de la sine, ca şi cum m-ar fi *aşteptat* dintotdeauna, ca iluminări primordiale.

Pe un glob care-şi redactează epitaful, să avem atîta bună-cuviinţă ca să ne comportăm ca nişte cadavre cumsecade.

Vrînd-nevrînd, sîntem cu toţii psihanalişti, interesaţi de tainele inimii şi ale izmenelor, scafandri ai ororii. Vai şi amar de spiritele ale căror adîncuri sînt limpezi!

Moleşiţi, alunecăm către punctul cel mai de jos al sufletului şi al spaţiului, către antipodul extazului, către izvoarele Vidului.

Cu cît îi frecventăm mai mult pe oameni, cu-atît gîndurile ne devin mai negre; iar cînd, spre a le face mai luminoase, ne întoarcem la singurătate, dăm de umbra pe care au răspîndit-o acolo.

Înţelepciunea dezabuzată datează din vreo eră geologică: e, probabil, însuşirea care le-a adus dinozaurilor dispariţia...

Adolescent, perspectiva morţii îmi trezea o spaimă cumplită; ca să scap, dădeam fuga la bordel sau îi chemam în ajutor pe îngeri. Dar, cu vremea, ne obişnuim cu propriile temeri, nu mai facem nimic ca să scăpăm de ele, ne îmburghezim în Abis. — Şi, dacă a fost o vreme în care-i invidiam pe schimnicii din Egipt care-şi săpau mormîntul spre a-şi picura apoi în el lacrimile, acum, de mi l-aş săpa pe al meu, n-aş putea lăsa să cadă în el decît mucuri de ţigară.

Cuprins

Formatul cărţii: 16/54×84. Coli tipar: 7,75
Apărut: 1992

Culegere şi paginare pe calculator: ADISAM S.R.L.

Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI" Bucureşti

Formatul cărţii: 16/54×84. Coli tipar: 7,75
Apărut: 1992
Culegere şi paginare pe calculator: ADISAN S.R.L.

Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI" Bucureşti

„Cezar? Don Quijote? Pe care dintre ei, în înfumurarea mea, voiam să mi-l aleg ca model? N-are importanță. Fapt este că, într-o zi, cîndva, de pe un meleag îndepărtat, am pornit să cuceresc lumea, toate perplexitățile lumii..."

HUMANITAS

Lei 140

ISBN 973-28-0291-X